

Een preek van J.C. Philpot: Het volmaakte werk der lijdzaamheid

uitgesproken in Stamford op zondagmorgen 9 januari 1859

overgenomen uit Bibliotheek Overjarig Koren 16^e jrg-8

“Acht het voor groote vreugde, mijne broeders! Wanneer gij in velerlei verzoeken valt; wetende, dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt. Doch de lijdzaamheid hebbe een volmaakt werk, opdat gij moogt volmaakt zijn en geheel oprecht, en in geen ding gebrekkelijk.” Jacobus 1:2-4

In de middeleeuwen leefde er een bijzonder menschengeslacht, welke Alchymisten genoemd werden — een naam welke steeds bewaard is gebleven in de woorden: chemist en chemistry, scheikundige en scheikunde — die hun geld besteedden, hunne geesten uitputten, en hun leven als verwoestten in de allermoeilijkste navorsching dezer drie dingen: vooreerst om een geneesmiddel, dat alle ongemakken kon genezen, door hen genoemd: panacea, of algemeen middel; ten tweede een geestig vocht, of zoo als zij het noemden: elixer vetce, dat het leven zou kunnen verlengen tot een onbepaalden tijd; ten derde, een poeder of stof, bij hen geheeten: steen der wijzen, dat mindere en gemeene metalen in goud zou herscheppen en veranderen. Ik behoef u niet aan te wijzen, dat al hun vermoeiende onderzoekingen, waarmede zij langen tijd volhielden, ten eenemaal vruchteloos waren, en dat zij tot een volkomene voldoening even goed konden beproefd hebben, kleederen te spinnen uit zand, of een ladder te maken om de maan te raken. En hadden zij er mede voort gegaan, zij zouden teleurstelling op teleurstelling ondervonden hebben. Of zou hun geneesmiddel, indien zij tot een goed resultaat hunner onderzoeking waren gekomen, alle oude zwakheden hebben weggenomen? Zou hun leven dan toch niet éénmaal eindigen, en het graf zijn offers eischen, ook al hadden zij het leven kunnen rekken? En al vermochten zij tonnen loods in goud te veranderen, dan zou óf de vinding alle voordeelen verteren óf de overvloed deszelfs waarde zeer verminderen.

Maar wat zij in de scheikunde niet konden vinden, dat wordt in het Evangelie gevonden. De natuur, hoe ook gepijnigd in den oven of gegloeid in de distilleerkolf, kan zulk een wonder niet voortbrengen als zij hunner vinding zochten te ontworstelen; maar genade heeft dat vrij en zonder dwang gewerkt en gaat daarmede dagelijks voort. Er is een geneesmiddel, dat in de hand van Jehova Rophi, de groote Heelmeester, (Ex. 15:26) alle ongemakken en krankheden wegneemt. Gelijk David spreekt: ‘Die al uwe krankheden geneest’ (Ps.103:3). En wat is dat algemeene middel? — Het dierbaar bloed van Christus, ‘hetwelk reinigt van alle zonden’. Is de zonde niet een kwaal, een ziekte? En indien dat dierbaar bloed van alle zonden reinigt, moet het dan geen algemeen middel zijn en oneindig waardiger dan eenig ander, gelijk de ziekte der ziel oneindig meer doodelijk en verderfelijker is dan de kwalen des lichaams? De ziekte treft ook den scheikundige zelf, te midden van zijn extracten en reukwerken, en hij wordt een slachtoffer onder de ijdele pogingen van anderer ziekten te genezen. Maar onze gezegende Geneesmeester heeft niet alleen het eenig onfeilbaar geneesmiddel ontdekt en aan het licht gebracht, maar Hij past het Zelf met eigen hand toe en maakt het dienstbaar tot een volkomen genezing. En is er in dienzelfden gezegenden Jezus niet het ware levenwekkende vocht, die wonderlijke Geest des levens? Want zoo zeide Hij tot de Samaritaansche vrouw: ‘Zoo wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten; maar het water, dat Ik hem geven zal, zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven’, (Joh. 4:14). De Alchymisten zochten slechts eenige jaren aan des menschen leeftijd toe te doen; maar Jezus geeft een eeuwig leven. En is deze genade niet de ware ‘steen der wijzen’, veranderende door een wonderlijke handeling looden verdrukkingen in gouden vertroosting, aardsche ellenden in Hemelsche barmhartigheden, wettische vloeken in Evangelische zegeningen, en vuile zondaars in dierbare heiligen? Zoo zijn de bedriegelijke droomen der Alchymisten geworden bestendige wezenlijkheden, en zoo verre boven hetgeen zij immer te vergeefs zochten, als de eeuwigheid den tijd overtreft en de Hemel verheven is boven de aarde.

Een dezer wonderen der genade vinden wij in onzen tekst. ‘Mijne broeders!’ zegt Jacobus — ‘acht het voor groote vreugde, als gij in velerlei verzoeken valt’. Hoe groot moet het wonder zijn, als een menscheen last van verzoeken en beproevingen, door het geloof, tot blijdschap kan wezen! Zou het een grooter wonder wezen, wanneer gij een stuk lood eenige oogenblikken in den oven wierpt, en het goud werd, dan wanneer lichte verdrukkingen veranderen in een eeuwig gewicht van heerlijkheid? Hoe dit geschiedt, hoop

ik u met Gods zegen naar de woorden van den tekst te doen zien, en wil u daartoe bepalen bij de volgende vier groote hoofdzaken:

- I. De velerlei verzoeking, waarin Gods volk valt.
- II. De beproeving des geloofs daardoor, en wat dat werkt.
- III. Des Apostels raad: 'De lijdzaamheid hebbe een volmaakt werk'.
- IV. De verandering der genade van dezelve: 'Acht het voor groote vreugde'.

I. Aler ik mij evenwel, met Gods hulpe, tot de beschouwing dier hoofddeelen bepale, moet ik zoo duidelijk en beknopt mogelijk de meening van onderscheiden woorden in onzen tekst pogen aan te wijzen, opdat ons de zin en de bedoeling des Heiligen Geestes in denzelven duidelijk worde.

Het woord door 'verzoeking' overgezet, bevat in den oorspronkelijken tekst een wijdere beteekenis. Niet slechts beteekent dat woord verzoeking, maar ook beproeving, verdrukking, in welken zin het vooral hier voorkomt. Verder moeten wij aanmerken, dat het woord 'velerlei verzoeking', niet alleen zegt verschillende, onderscheidene, maar ook veel en menigvuldig in getal. Zoodat wij aldus den zin des Heiligen Geestes omschrijven: 'Acht het voor groote vreugde, mijne broeders! wanneer gij in vele en menigvuldige verzoeking en beproeving valt'; — en alzoo bevatten de woorden in deze uitbreiding al de beproevingen en al de verzoeking, hoe onderscheiden en talloos ook, waarin Gods volk kan vallen. Trouwens, de tekst zou anderszins niet op al Gods kinderen van toepassing kunnen zijn, noch hen allen omvatten. Indien de woorden niet elke beproeving bevatte, zoo mochten zij misschien ook uwe beproeving niet insluiten; en wanneer zij niet elke verzoeking meende, dan kon ook uwe bijzondere verzoeking daarvan uitgesloten zijn; en dan zoudt gij zoowel als menig ander diep bedroefde en bijzonder verzochte van de weldaad en zegen buitengesloten kunnen wezen.

Ik moet ook iets zeggen tot opheldering der woorden: in verzoeking 'valt', want daarin is iets veelbeteekenends. Het denkbeeld is genomen van een schielijk vallen in een onverwacht gevaar, gelijk bijv. een reiziger valt in een hinderlaag van straatrovers; want de Heere Jezus gebruikt hetzelfde woord in de gelijkenis van den man, welke afkwam van Jeruzalem naar Jericho, en hij 'viel onder de moordenaars', (Luk.10:30). Hij reisde, zoo hij meende, veilig voort; maar op het onverwachts viel hij onder de moordenaars, welke hem omsingelden, hem uittogen, verwonden en half dood lieten liggen. Of de uitdrukking behelst het denkbeeld van een schip, dat schijnbaar voordeelig en veilig voortstevent naar zijn bestemde haven; doch op het onverwachts op een klip of rots loopt, of in een maalstroom vervalt, gelijk wij hetzelfde woord gebruikt vinden (Hand. 27:41), van het schip, waarmede Paulus naar Italië gebracht werd: 'Maar vervallende op een plaats, die de zee aan beide zijden had, zetteden zij het schip daarop. Dus heeft het woord: vallen in velerlei verzoeking, een bijzondere beteekenis, en drukt juist uit den levensweg van Gods heiligen, welke dikwijls schielijk en onverwacht in vele onderscheidene verzoeking en beproevingen vallen, die als zoo veel hinderlagen van roovers of als onzichtbare klippen en zandplaten in den weg des levens liggen. Want gij zult weten, dat de geloovige beide een land- en zeereizende wordt genoemd. Hij heeft een weg te gaan, een pad te bewandelen: den engen en nauwen weg die ten leven leidt, en hij heeft een zeereis te doen, want

*'Des Christens reis gaat door een zee,
Waar alleszins de dood is dreigend'.*

En zij 'die met schepen ter zee afvaren, handel doende op groote wateren; die zien de werken des Heeren, en Zijne wonderwerken in de diepte', (Ps. 107:22,24). Zijn landweg is ruw en hobbelachtig, en de zee stormachtig en onstuimig; maar dat zijn de gevaren van den weg —

*'De rotsen en het drijfzand dat
Zijn reis gevaarlijk maakt'.*

Met andere woorden: de beproevingen en verzoeken liggen in zijn weg, welke de reis moeilijk en gevaarlijk maakt. Doch laat ons meer bijzonder op deze gevaren, op dit in velerlei verzoeken te vallen, onze aandacht vestigen, gelijk onzen tekst daarvan spreekt.

A. Laat ons eerst kennis nemen van de ‘velerlei beproevingen’, in welke Gods volk valt. Wel mogen zij ‘velerlei’ worden genoemd, of menigvuldig en verscheiden, gelijk wij straks aantoonde, want zij ontspringen aan vele en verschillende bronnen: 1. van boven; 2. van beneden; 3. van buiten; 4. van binnen.

1. Sommige beproevingen zijn van boven. Wij lezen uitdrukkelijk: ‘De Heere beproeft de rechtvaardigen’. ‘Doorgrond mij, o God! en ken mijn hart; — zeide David — beproef mij, en ken mijne gedachten’. De beproevingen waarmede God Zelf Zijn volk beproeft, zijn niet alleen vele en onderscheiden, maar grootendeels ook moeilijk en verward makende; evenwel zijn zij allen, door het geloofsoog recht beschouwd in haar wezen en doel, door onfeilbare wijsheid uitgedacht en met oneindige liefde toegewogen, afgemeten en vastgesteld. Zoo doet Hij als de God der Voorzienigheid, die de Schepper is van ons lichaam en ziel beide, en als de God van de onzen, Die geeft en neemt naar Zijnen wil ook de vrucht des lichaams; sommigen Zijner kinderen beproevende met armoede, anderen met krankheid; of met een slag wegnemende de begeerte hunner oogen, of afsnijdende de teedere olijfplanten, die rondom de tafel waren of om hun harten als bewonden! Hoe schielijk, hoe onverwachts komen deze beproevingen meestal! Zware verliezen in de werkzaamheden, berooving van goede gelegenheden, van al het weinige levensonderhoud, door bedrog of verraderij, door kunstgrepen of mislukking; ja de rijkdommen maken zich vleugelen en vliegen henen, en behoefte en gebrek komt als een slag onverwacht binnen, als een gewapend man! Ook ziekte en ongemak, hoe snel is haar aanval! Immers van alle zijden worden wij door haar omringd. Ongekende krankheden, zooals de kwaadaardige keelziekte of de vernieuwde vreeselijke ziekten, gelijk de pokken, verspreiden zich verre, en doet menigeen voor zichzelf en voor zijn familie vreezen¹; en ook Gods kinderen hebben deel aan deze verdrukkingen, ja velen liggen op het pijnen ziekbed uitgestrekt, of zijn wakende aan de zijde hunner geslagene betrekkingen en stervende kinderen. Hoe onverwachts en haastig komen ook onderscheidene beproevingen! In een dag verloor Job, de grootste man

in het oosten van zijn tijd, letterlijk alles, wat God hem gegeven had; en de vader van tien levende kinderen in den morgen, zat des avonds gansch alleen, kinderloos en verlaten in zijn woning. Hoe haastig overviel de harde arbeid en pijn Rachel; en de ongeduldige moeder, welke had uitgeroepen: ‘Geef mij kinderen, of ik sterf!’ blies den adem uit onder het gewicht van haar begeerden last.

Doch al deze tijdelijke beproevingen, schoon bij tijden hartverscheurende, en alleen door genade lijdzaam en onderworpen te dragen, dikwijls zeer verzaard door ons eigen ongeduld, en als wapenen gebezigd door ongelooft en 's satans scherpzinnigheid om het gemoed te beangstigen, zijn nochtans van weinige gewicht vergeleken met geestelijke beproevingen. Natuurlijke beproevingen, men zegge en gevoele wat men wil, drijven in den oven, vergeleken bij deze geestelijke beproevingen, welke diep in des menschen ziel inzinken. Deze zijn de scherpste beproevingen onder haar, die van boven komen. En onder deze bekleedt een eerste plaats in zwaarte en scherpheid: de verberging van Gods aangezicht, als een blijk van Zijn ongenoegen. Hoe hebben David, Heman, Jeremia, Jona en andere Bijbelheiligen getreurd en geklaagd onder deze verberging van des Heeren aangezicht! ‘Toen Gij Uw aangezicht verbergtet, werd ik verschrikt’, (Ps. 30:8). ‘Heere! waarom verstoot Gij mijne ziel en verbergt Uw aanschijn voor mij?’ (Ps. 88:15). Voor een heilige Gods, die ooit ondervond de verheffing van Gods aangezicht over zijn ziel, is niets pijnlijker en meer beproevender, dan de verberging daarvan; want dan verwelken al zijne vertroosting; zijne bewijzen en kenteekenen schijnen verdwenen; zijn teekenen ten goede zijn met een duistere wolk omringd, en het gevoelde ongenoegen des Heeren schijnt meer dan dragelijk te zijn. Maar de gezegende Heere Zelf, dronk dien bitteren kelk, toen Hij uitriep: ‘Mijn God! Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?’ En wij moeten met Hem lijden zullen wij met Hem verheerlijkt worden.

Maar ook beproeft de Heere de geloovigen, door het blootleggen en ontdekken aan hem zijner verborgene ongerechtigheden. Zoo was het met Hiskia, van wien wij lezen, dat toen de gezanten en vorsten van Babel

¹ Beide deze ziekten waren toen in Engeland zeer heerschende, vooral de eerste, diphtherites, welke ook heden in Nederland woedt en hare vele slachtoffers telt.

bij hem waren, zoo ‘verliet hem God, om hem te verzoeken, om te weten al wat in zijn hart was’ (2 Kron. 32:31). Alzoo ook, waarom de Heere ons vaak aan ons zelven laat, om ons van onzen hoogmoed uit te togen, ons ijdel vertrouwen af te snijden, ons te bewijzen, dat onze sterkte zwakheid is, en dat genade ons zoo vrijmachtig moet heiligen als behouden, de zonden onderwerpen als vergeven — om ons te ontdekken wat wij zijn in den val van Adam. Dit is de doorzoeking van Jeruzalem met lantaarnen, (Zef. 1:12); want ‘de ziel des menschen’, dat is de nieuwe mensch der genade, ‘is een lamp des Heeren, doorzoekende al de binnenkameren des buiks’, of des harten (Spr. 20:27). ‘Ik de Heere doorzoek het hart, en proef de nieren’ (Jer. 17:10). Als wij dan in dit ‘licht het licht aanschouwen’; en ‘alle dingen van het licht bestraft openbaar worden’ (Ps.36:10, Efeze 5:13) dan wordt zonde na zonde ontdekt; en de onderwijzing des Geestes maakt het hart en de consciëntie teeder en de ziel wordt pijnlijk beproefd door het zien en gevoelen dezer inwendige afschuwelijkheden. Hoe opmerkelijk is dit in Job! (Hoofdst. 23:10) — ‘God beproeve mij’, zegt hij, ‘als goud zal ik uitkomen’. Maar welk een ontdekking van de verdorvenheden zijns harten werd daar duidelijk, waarvan hij vroeger onkundig was! Zij waren het oog des Alomtegenwoordigen Gods niet ontgaan, schoon zij niet opgemerkt werden door hem, wien God zelf noemt oprecht en vroom, en Godvreezende. Toen deze uitnemende heilige Gods maar beproefd werd door verdrukkingen, gepijnigd naar het lichaam, beproefd in het gemoed, ook toen werden de diepe en dwaze verdorvenheden zijns harten openbaar, en zijn mond bracht uitdrukkingen voort van enkel opstand en onbehoorlijkheid. Gij moogt hard denken over Job, maar de grootste heilige, de meest beweladigste Christen, in denzelfden oven beproefd, zoude het niet beter hebben gemaakt. Wanneer in de Heere ‘Zijn linkerhand onder het hoofd legt’, kunnen de scherpste natuurlijke beproevingen geduldig, ja blijde worden gedragen. Alle verdrukkingen worden licht als ‘Zijn rechterhand de ziel omhelst’ (Hoogl. 2:6). Maar als Hij zich terugtrekt en ons zonder het licht Zijns aangezichts laat, aan de werkingen van ons verdorven hart, wat kan dan verwacht worden anders dan ongeduld, opstand, murmureering, ongeloof en medelijden met ons zelven?

2. Andere beproevingen van Gods volk, komen van beneden. Wij kunnen onmogelijk de diepe verborgenheid verklaren, waarom de Heere den satan nog zulk een kracht blijft toestaan, nadat Jezus zijn hoofd zoo krachtdadig heeft verbrijzeld aan het kruis, nadat Hij de gevangenis gevangen genomen heeft, en de overheden en machten uitgetogen hebbende, die in het openbaar ten toon stelde, en over hen triomfeerde. Dat de satan zulk een macht heeft in de wereld, ja die zelfs uitoeft tegen de heiligen, welke Christus dierbaar zijn als Zijn oogappel — voorzeker, dit is heden voor ons nog een verborgenheid. Evenwel op grond der Heilige Schrift, uit de getuigenis der heiligen en onze eigen bevinding weten wij, dat de Heere, naar Zijn wijzen raad, den satan toelaat de zielen van Gods volk zeer te plagen en te benauwen. Ook is deze bijzonderheid aan de verzoeking des satans verbonden, dat wij niet altijd zijn werkingen op ons gemoed kunnen onderkennen van de zonden van ons eigen hart. Wij zien dit in de aanporring des satans aan David, om het volk te tellen; en treffend in de hartroerende klachten van Job. Deze goede menschen zagen den verzoeker niet, schoon zijn heete adem hun gemoed ontvlamde. Gelijk in een smederij of ijzerfabriek de gloeiende kolen of het gesmolten ijzer gezien wordt, maar niet de verborgen pijp welke het smeltvuur aanblaast; zoo wordt menig vuile gedachte, ongeloovige vertwijfeling, of vreeselijke gedachte in het hart aangestookt en in vlam gezet door de zwarte pijp van den vorst der duisternis.

3. Andere beproevingen komen van buiten. Er zijn slechts weinigen onder Gods heiligen, die niet vele uitwendige weeën in hun levensweg ondervinden. Sommigen treft openbare vervolging, anderen verborgen laster en valsche voorstellingen. Wie zij voor hun beste vrienden achten, doen hun somtijds de wreedste vijandschap aan. Waar zij niets dan medegevoel en vriendschap verwachten, ontmoeten zij vaak weinig anders dan hardheid en minachting. Hoe zeer gevoelde Job dat, gelijk zijn klacht dat aanwijst (Job 6:14—20). David had een Saul, een Doëg, een Achitofel; en een, die grooter was dan David, had een judas, die Hem kuste om te verraden, Micha waarschuwt ons tegen onze medemenschen (7:4, 5): ‘De beste van hen is als een doorn; de oprechtste is scherper dan een doornheg. Geloof een vriend niet, vertrouwt niet op een voornaamsten vriend’. En Jeremia zegt (17:5): ‘Vervloekt is de man, die op een mensch vertrouwt, en vleesch tot zijn arm stelt’. In het licht van zulke getuigenissen behoeven wij ons niet te verwonderen, dat valsche vrienden ons vaak grooter beproevingen zijn dan openbare vijanden. ‘Bewaar mij van mijn vrienden!’ was de bittere klacht en uitroep van menig hart.

4. Maar boven dat alles, onze scherpste beproevingen zijn van binnen. Menigeen die door de voorzienigheid Gods vergelijkenderwijs voor vele uitwendige beproevingen bewaard wordt, lijdt een inwendig martelaarschap. Een zware storm moge het aardrijk beroeren; sneeuwjacht of hagel, gedreven door een snerpden oostenwind, de lucht verdonkeren, en door denzelven menig arm pelgrim zwaar worden geplaagd; — maar gij, schoon onder een goed dak, kunt met lichaamspijnen gekweld, stervende zijn aan een langzame uitteering of inwendig verbrijzeld worden door verstandsgrievens en smarten. Wat is de beproeving des armen bij de uwe ? Wat zijn koude handen in vergelijking bij verbrande vingers? Wat is een deksel van sneeuw op het kleed bij een last van ijs op het hart; of een regenvloed uitwendig bij een vloed van hartgrievens inwendig? Uitwendige beproevingen zijn hard aan het oog, maar de inwendige zijn hard aan het hart. Ziekte, armoede, berooving en vervolging doen het hart niet breken en verscheuren gelijk schuld en wroeging, de verschrikkingen des Almachtigen en pijnen der hel.

B. Maar laat ons nu een blik werpen op de ‘velerlei verzoeken’, in welke Gods volk valt, als onderscheiden van de beproevingen, die in hunnen weg liggen. Er zijn velen onder Gods volk, wiens leven een aaneenschakeling is van uitwendige beproevingen, terwijl anderen daar weinig van weten, maar vele inwendige verzoeken hebben. De Heere regelt een ieders lot; en ofschoon het toevallig schijnt ‘in den schoot geworpen, het geheele beleid daarvan is toch van den Heere’, (Spreuk. 16:33). Hij bestemde het pad, dat elk Zijner kinderen te gaan heeft, en het getal en gewicht hunner lasten heeft Hij verordend. Welke beproeving of verzoeking derhalve komt, zij is van den Heere, hetzij door toelating of bezoeking. Velen schijnen hun gansche leven door weinig kennis aan verzoeken te hebben, gelijk ook de vrienden van job; terwijl job zelf, Heman, Asaf, Jeremia en anderen daardoor schier verworpen schenen. Het zelfde verschil bestaat ook thans.

Indien wij dan de verzoeken, ‘bezoeken’ beschouwen als onderscheiden van ‘beproevingen’, dan verdeelen wij ze in twee klassen — verzoeken die benauwen, en verzoeken die aanlokken: de eerste zijn het pijnlijkste, de laatste het gevaarlijkste.

1. Gij wandeldet misschien langen tijd in de wegen des Heeren, zonder een diepe bevinding van het ongelooft, de godslastering, den opstand, de vijandschap, en de vreeselijke Goddeloosheid uwer gevallene natuur. Maar in dien weg wordt gij in het geheim in hoogmoed en eigengerechtigheid opgevoerd; gij hadt nog geen diepe ontdekking van uzelf, welke noodzakelijk was om u in het stof te vernederen. Het is waar, gij zaagt eenigermate op den Heere Jezus tot zaligheid, maar kendet niet uw uiterst verderf en arglistig goddeloos hart, gij zaagt Hem schemerende; gij omhelsdet Hem, maar slechts met een hand; gij wandeldet in Hem, doch met verminkten voet. Dat was, omdat verzoeking uwe afsluiting nog niet had doorgereden, noch u gebonden met koperen ketenen, noch in de gevangenis ter kwelling overgegeven. Maar onverwachts vielt gij in een dier ‘velerlei verzoeken’, van welke wij slechts twee voorname willen noemen. Ongeloovigheid viel in een oogeblik op uw gemoed aan als een wolk van de dikste duisternis. In eens was de Schrift met een sluier bedekt, zoodat gij die zelfs niet geloofdet. Voorwerp na voorwerp deed u huiveren van vreeze, of gij niet als een volslagen ongeloovige zoudt leven en sterven. Welk een beproeving! Bij bevinding kan ik hier zeggen: ‘wanneer de fundamenten bewogen worden, wat kan de rechtvaardige doen?’ Wij werpen de gedachte van ons met afschrik, deinken terug van voorledene bevindingen, monsteren al onze bewijzen, denken aan het geloof en de hoop van afgestorven heiligen, roepen tot God om hulp tot gelooven; — maar steeds is de vergiftige pijl ontstekende in het hart. Of gij werd verzocht tot Godslastering. Job en Jeremia werden daartoe verzocht, en menig kind van God werd dag en nacht tot die vreeselijke misdaad aangespoord. Maar welk een bewijs is het van het diepe bederf van 's menschen hart en van de macht des satans, dat zij, die ingetogen door omgang, zedelijkheid en opvoeding, die nooit een onbehoorlijk woord uitspraken of schier hoorden, wanneer zij geroepen worden door genade, verzocht worden tot de allervreeselijkste zonde van Godslastering, waarvan hunne natuurlijke gewaarwordingen terugdeinzen, waartoe zij zich vroeger onmogelijk in staat vonden. Ik heb zulke gevallen gekend, en omdat hier dezulken kunnen tegenwoordig zijn, noem ik ze, opdat zij, die deze ‘hitte der beproeving’ ondervinden, niet zouden denken, dat hun iets vreemds overkwam. (1 Pet. 4:12). Doch wij mogen er bij zeggen, dat op het oogenblik van de bevinding dezer dingen, door hen die God vreezen, de verzoeking verdween of hare kracht weder verloor.

Maar welk een bewijs van de verdorvenheid des menschen en van de kracht des satans! — Ik heb aan den oever der zee hare vlakke beschouwd, en ben daar over gegaan dat geen golfje haar beweegde; ook heb ik bij een storm haar woede gezien, en daar over gezeild, dat golf op golf het dek overliep. En toch was het in stilte en in storm dezelfde zee. Alzoo is des menschen hart, hetzij kalm als de sluimerende zee, of woedende als de stormende golven, steeds hetzelfde. De wind der verzoeking maakt het geheele onderscheid tusschen makheid en ontsteking.

Maar ik vraag u: vreest en eert en aanbidt gij niet den grooten en heerlijken Naam, welken de satan u wil doen lasteren? Is dit niet een bewijs, dat zij van hem komt? Het schijnt dan ook zijn meest helsche, doodelijkste verzoeking te wezen. Kon de satan u afhouden van het Woord te spreken, hij zou over u zegevieren als een verlorene. Hij doet wat hij kan, om u iri den valkuil der hel te stooten; maar het zal niet gelukken, want 'geen wapen tegen u bereid zal bestaan.' Het is zijn zonde; hij zal de straf dragen.

2. Maar er zijn verzoeking, niet zoo benauwende en nochtans gevaarlijker. Deze heb ik aangeroerd als zichtbaar te zijn; maar er zijn ook ongeziene. De vijand kan moeilijk zijn onheilwerkende hand vermommen in de eerste; maar hij spreidt zijn strik, doch vertoont zich niet in de laatste. In de eene is een leeuw uit de opwelling der Jordaan, in de andere een kruipende slang verborgen in het gras. Er zijn verzoeking zoo bijzonder gepast aan onze gevallen natuur, strikken zoo overeenkomstig onze lusten, en de satan heeft zoo veel wijsheid om trapsgewijze zijn slachtoffer te doen vallen, dat er geen ontkoming zij behalve door Gods kracht. Ik ben overtuigd, dat niets de ziel van dien strik des vogelvangers kan verlossen, dan God Zelf. Doch de tijd gedooft niet om al de verschillende verzoeking en beproevingen, waarmede Gods volk te worstelen heeft, na te gaan en te onderzoeken.

II. Ik ga dus voort tot de beschouwing van de vrucht of uitwerking van dat vallen in velerlei verzoeking, want daarover wordt ons bevolen blijde te zijn. Beproeving en verzoeking op zichzelf beschouwd is voordeel noch vermaak — 'alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt een zaak van droefheid' (Hebr. 10:11). De uitwerking van haar achten we nochtans ons gewin; welke hier tweeledig door des Geestes pen beschreven is: zij beproeven het geloof en werken lijdzaamheid.

A. Waar God geloof mededeelt, daar beproeft Hij het ook. En dat is, opdat het blijke het ware geloof te zijn. Ziet daartoe op de zaak van Abraham. Abraham was een voorbeeld en vader aller geloovigen (Rom. 4:11); zijn geloof was zeer uitstekende en van een geestelijk eri genadig karakter. Maar ziet, vijf en twintig jaren lang beproefde de Heere Abraham's geloof, dat Hij Zelf gewrocht had. Zijn ouderdom, Sara's onvruchtbaarheid, haar lachen, verzotte begeerte naar een kind, jaloersheid op Hagar, hare onderdrukking aan huis, hare wegzending op gevorderde jaren met donkere uitzichten, moeten te zamen diep het geloof van den patriarch beproefd hebben. 'Maar hij geloofde op hoop tegen hoop, en was sterk in het geloof, gevende God de eer; ten volle overreed zijnde, dat hetgeen Hij beloofd had, machtig was te doen.' (Rom. 4:18, 20, 21.) Ziet ook op het geval met David. Hoe werd hij gejaagd gelijk een veldhoen op de bergen, en in gedurig gevaar van zijn leven door Saul, zoodat hij zeide: 'Er is maar als een schrede tusschen mij en den dood.' Beschouwt deze beide Gods mannen; waar vindt gij menschen van grooter en meer beproefd geloof? Maar welke beproevingen hadden zij — waarlijk, hoe grooter geloof, des te meer beproeving! De wezenlijkheid, de waarheid zoowel als de kracht uws geloofs, wordt alleen bewezen uit de doorgestane beproevingen. Trouwens, als gij voortdurend hebt gewandeld in een effen pad, zonder uit- of inwendige beproevingen ondervonden te hebben, dan kent gij bijna de kracht, de deugdelijkheid van uw geloof niet. Gij hebt, ja op den Heere gezien en vertrouwd, maar niet zoo als het uit de benauwdheid ware geschied. Gij ieundet in 't geheim op uw eigen wijsheid en gedrag, en naamt het gerust zijn in Zion voor verzekering des geloofs. Maar de beproeving komt, en waar is nu uw geloof? Gij verliest het uit het oog; schijnt het niet te hebben, althans geen voor u bruikbaar geloof. En o! waar blijft uw vertrouwen op den Heere, nu Hij niet verschijnt; nu Hij Zijn aangezicht verbergt; nu de Hemel koper is, en Hij uw roepen niet hoort? Waartoe, vraagt gij, deze beproeving? O, dat ik kon gelooven! Wat zal ik doen? ik ben verloren zonder den Heere! ach, dat Hij zich in genade aan mijne ziel openbaarde! — De Heere is bezig uw geloof te beproeven: of gij ook op Hem kunt vertrouwen in de duisternis zoowel als in het licht — of gij op een ongeziene God kunt steunen — met eenvoudig te zien op Jezus, gezeten aan de rechterhand Gods — het gansche gewicht uwer ziels zaligheid te leggen op Zijn bloed en gerechtigheid, of gij ook iets in u zelve meent te moeten hebben om Zijne gunst te

erlangen en aan te bevelen. Dus beproeft de Heere uw geloof gelijk men de kracht van een kanon beproeft: het wordt dubbel en drievoudig geladen, en indien het niet springt, dan kunnen zij daar overeenkomstig hunne berekening maken in het vervolg; of gelijk men de kabels beproeft in 's lands zeedienst, men neemt een zoo zwaar mogelijke proef, en staan zij die door, dan worden zij tot het doel goedgekeurd. Inderdaad geen wapen wordt den krijgsman ter hand gesteld, of het heeft de proef moeten kunnen doorstaan. Immers, zij zouden anderzins ten dage des strijds kunnen feilen! Alzoo wanneer de Heere een zondaar roept tot den geestelijken krijg, dan geeft Hij hem een beproefd geloof, naar Zijn eigen Woord: 'Ik raad u, dat gij van Mij koopt goud, beproefd, komende uit het vuur.' Hij geeft Zijnen krijgsknecht geen wapen in de hand, dat bij de eerste ontmoeting van den vijand breekt, maar waarmede hij kan strijden, kan overwinnen, ja meer dan overwinnaar zijn, en dat is, het beproefd geloof, Zijn eigen gifte en 'werk. Ik strek dit woord uit tot al uw beproevingen zoo wel als verzoeking. Gij zult het na dezen verstaan, hoe zij allen tot dit einde medegewerkt hebben: tot beproeving van uw geloof, van welk gehalte het zij — of uw hart recht is voor God, oprecht voor het hartdoorzoekende oog van Jehovah; of gij in den Heere Jezus Christus gelooft met een geloof van Goddelijke werking; of indien uw geloof en hoop louter natuurwerk zij, waarmede gij eenmaal zult staan als een leugen in uw rechterhand.

B. De vrucht of uitwerking dezer verzoeking wordt door den Heiligen Geest genoemd: zij werken lijdzaamheid. Het woord lijdzaamheid beteekent niet slechts stilheid en ruste der ziel, zonder klagen en tegenspreken zich te onderwerpen aan Gods wil; maar dat vast en voortdurend gewillig dragen en verdragen van alles, wat God goedkeurt ons op te leggen. Het is meer de dapperheid van een krijgsman, dan van een kluizenaar; meer de moed van een sterken man onder pijn, dan de stille, lijdelijke onderwerping eener vrouw onder tuchtiging. Jacobus zegt: 'Gij hebt de verdraagzaamheid Jobs gehoord.' Het is zoo; doch meer van zijn openbare lijdzaamheid, dan van zijn verborgene onderwerping. Ziet op het verband: 'Wij houden hen gelukkig, die verdragen — gij hebt de verdraagzaamheid van Job gehoord.' In dezen tekst en in den onzen vinden wij oorspronkelijk hetzelfde woord, en zou dus ook in onzen tekst kunnen zijn: de verdraagzaamheid van Job, want al zijn beproevingen en verzoeking deden hem zijn geloof en hoop niet opgeven.

1. Het geloof, als Gods gave, beproefd door verzoeking en beproevingen, werkt de krijgshaftige verdraagzaamheid, waarvan in onzen tekst gesproken wordt. Hoe wordt toch de rechte krijgsman gevormd? Leert hij zijn plicht, zijn roeping, dapperheid en moed door parade te maken voor de oversten of steeds spiegelgevecht te maken? Neen, hij moet werkelijk deelnemen aan den krijg: hij moet het zwaar geschut ten doode hooren bulderen, wonden geven en ontvangen, hardvochtig voorttreden te midden van het gekerm der gekwetsten, en besloten zijn te overwinnen of te sterven.

De ondervinding, niet het bespreken; praktijk, niet de theorie van den strijd maakt een goed krijgsknecht. En wordt de geestelijke krijgsknecht gevormd door kerkgaan, bijbellezen, zingen of spreken over de godsdienst? Even weinig als de natuurlijke krijgsknecht door zijn oefeningen aan de hoofdwacht van het land. Hij moet in den krijg gaan en hand aan hand strijden met satan en vleesch: hij moet bloedige wonden verdragen van uit- en inwendige vijanden, — op den kouden grond van vernietiging en verwoesting vernachten — snellen door de bres wanneer er geroepen wordt storm te loopen op de kasteelen van zonde en kwaad, en nooit het veld op te geven of verlaten, maar vast te besluiten te overwinnen of te sterven. In dezen strijd des Heeren onderwijst Hij Zelf op Zijn tijd hoe Zijn wapenen te handelen, hoe den Heere met smeking en gebeden aan te roepen, met zijn gansche hart op Jezus Christus te vertrouwen, den satan te wederstaan, zichzelf te kruisigen en te leven door het geloof des Zoons Gods. De godsdienst is geen zaak van theorie of leer; zij moet stand hebben en houden in het heetste van den strijd, tegen den vijand overstaande. Deze werkelijke, niet een voorgewende strijd maakt den christenkrijgsman hard in den krijg — dat versterkt de spieren zijner armen, maakt hem geoefend in den wapenhandel, en vaak krachtig tegenover zijn vijanden. Deze gewerkte verdraagzaamheid maakt hem een geoefend krijgsman, bekwaam tot den strijd des Heeren, 'lijdende verdrukkingen als een goed krijgsknecht van Jezus Christus'. Uwe beproevingen zijn dus uw beste vrienden geweest; en in de school der verzoeking hebt gij uw beste lessen geleerd. Een besef uwer zonde en ellendigheid deed u tot Jezus gaan; en omdat gij alles mistet moest gij steunen op het woord der belofte. Als gij dus slechts op de uitwerking zaagt, gij zoudt weten dat beproevingen en verzoeking bij u voortbrengen, hetgeen de tekst zegt: beproeving van uw geloof, ook dan als vaak uw geloof zelf als gewaagd scheen; en lijdzaamheid, zij maakten u verdraagzaam. Waarom gaaft gij niet al voor lang al uw

godsdienst op? Hebben uw beproevingen u daaraan niet te vaster doen kleven? Inplaats dat zij u dezelve zou doen opgeven, hadt gij nimmer zoo veel ware godsdienst, dan wanneer gij beproefd werd over haar bezit; en naarmate de satan het geloof zocht weg te zwepen, greept gij het vaster aan. De sterkste geloovigen zijn niet de theoretische maar de practische, niet de roemers maar de strijders, niet de parademakers, de schijfschieters, de schermutselaars, maar de gewonde, de zwoegende, de slagleverende krijgsknechten, die voor de zonde en satan wijken noch het opgeven.

2. Doch het woord heeft nog een andere meening, meer overeenkomende met het woord 'lijdzaamheid', n.l. onderwerping aan Gods wil. Wanneer de Heere ons in den oven wil hebben, komt ons vleesch in opstand. Maar wanneer wij daar ondervinden, dat wij onszelfen daar niet weder uit kunnen verlossen, ja dat ons tegenspartelen het vuur des te meer doet branden — althans, door de genade Gode in ons, beginnen wij stil te liggen. Zoo was het met Job. Hoe streed hij tegen God! Hoe werd zijn vleescheijk gemoed in zelfrechtvaardiging en rebellie verheven, tot dat God Zichzelf aan hem openbaarde; maar toen kwam Job ook tot den uitroep: 'Met het gehoor des oors heb ik U gehoord; maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en asch'. En toen nam de Heere hem weder aan en verlostte hem; Hij keerde zijn gevangenis, vergaf en zegende hem. Evenzoo met Abraham, — toen hij zich Gode onderwierp in het offeren van Izaak, werd hij uitgeholpen; — toen David zich des Heeren kastijdende hand onderwierp, bracht God hem weder te Jeruzalem. Doch dit zal ons duidelijker worden in ons volgende punt. —

III. Waarin wij beschouwen: 'Doch de lijdzaamheid hebbe een volmaakt werk, opdat gij moogt voimaakt zijn en geheel oprecht, in geen ding gebrekkelijk'. Lijdzaamheid, gelijk elke andere genade des Geestes, heeft een zeker werk te doen. Gelijk in een uitgebreide fabriek elke hand haar plaats en werk heeft; alzoo ook in dat wonderlijk werk der genade Gods aan de ziel, elke genade des Geestes heeft haar afzonderlijk werk: geloof niet het werk der liefde; liefde niet het werk der lijdzaamheid, noch hoop dat van liefde. Het werk der lijdzaamheid is dus ook bijzonder, en wel tweeledig, naar mijn verklaring aan dat woord gegeven. Alle beproevingen verdragen, alle verzoekingingen doorleven, alle kruisen dragen, alle lasten torsen, alle moeilijkheden doorzwoegende, en alle vijanden overwinnen.

Zich te onderwerpen aan den wil Gods — te gelooven, dat Hij Heere en Koning is; zelf wil noch weg te hebben, ontwerp noch plan om zijns vleesches wil te vormen, het kruis niet te ontvlieden noch de roede te ontgaan; maar zich eenvoudig te bukken onder Gods bedelingen, zoo in voorzienigheid ais in genade, geloovende dat Hij alle dingen wel zal maken, dat Hij souverain is, en alle dingen werkt naar den raad Zijns willens', (Ef. 1:11). Nu tenzij de ziel hier gebracht is, heeft de lijdzaamheid geen volmaakt werk. Gij kunt thans in den oven der beproeving zijn; — zijt gij in opstand of onderworpen? Verkeert gij steeds in opstand, gij moet in den oven blijven totdat gij onderworpenheid geleerd hebt; ja gij moet door en door, ganschelijk onderwerping geleerd hebben, anderszins heeft de lijdzaamheid nog geen volmaakt werk. De droesem van opstand moet als schuim weggenomen, en het reine metaal zinkende worden. Maar dit alles een oogenblik te gevoelen is alleen van Gods genade. Maar zijn er niet en hebben er niet geweest tijden in uw ziel, dat gij kondet stil zijn en bekennen dat Hij God is? wanneer gij u onderwerpt aan Zijn wil, geloovende dat Hij is te wijs, om te dwalen, en te goed, dan dat Hij onvriendelijk zou zijn? Bij bevinding van deze onderwerping heeft de lijdzaamheid haar volmaakt werk.

Ziet op Jezus, ons groote voorbeeld; ziet Hem in den duisteren hof, met het kruis voor Zich. Hoe zegt Hij: 'Niet Mijn wil, maar Uw wil geschiede!' Daar was het volmaakte werk der lijdzaamheid in de volmaakte ziel van Jezus; en ook hierin moeten wij Hem navolgen, zullen wij het lijdende beeld van onzen gekruisten Heere gelijkvormig zijn. Lijdzaamheid hebbe haar volmaakt werk in ons, en God zal er voor zorgen, dat het zoo geschiede; want als de God onzer zaligheid zal Hij door Zijn Geest aan het hart maken, dat elke genade bij ons uitwerke, hetgeen de Heere daarvan verwacht en wil. Meet naar dezen standaard uw geloof, maar niet naar de werkingen van uw vleeschelijk gemoed.

Hier slaan wij vaak mis: wij kunnen met onzen geest onderworpen zijn — lijdzaam en stil naar den inwendigen mensch, en evenwel opwelling en opstand des vleesches in ons ontwaren; en dan schijnt de lijdzaamheid geen volmaakt werk te hebben. En toch, een volmaakte onderwerping in het vleesch te willen is dat vleesch volmaakt te willen maken, en dat werd nooit beloofd noch gegeven. Ziet wat de Geest in u

werkt, niet in het vleeschelijk bedenken, dat zich der wet Gods niet onderwerpt noch kan onderwerpen, en derhalve ook van geene onderwerping weet; maar ziet op het inwendig grondbeginsel, waarvan de Vredevorst Heer en Gebieder is; en ziet, in de stille diepten uwer ziel, waar Hij heerscht en leeft, daar is onderwerping aan Gods wil.

Maar er wordt bijgevoegd: 'opdat gij moogt volmaakt zijn en geheel oprecht, in geen ding gebrekkelijk.' Het woord volmaakt, zegt in de Heilige Schrift betrekkelijk de heiligen Gods, niet iets vlekkeloos, geheel onzondig, heilig; maar stelt iemand voor die rijp is in het leven Gods; niet meer een kina, maar een volwassen man. Wanneer een boom zijn vollen wasdom bekomen heeft, wordt hij gezegd volkomenheid te bezitten; alzoo zijt gij, naar des Geestes werking in u van het werk der lijdzaamheid, voor zoover volmaakt; en ook 'geheel oprecht,' dat is, bezittende alles wat die genade geeft, en 'in geen ding gebrekkelijk,' hetwelk die genade kan mededeelen. Geheel den wille Gods onderworpen te zijn en verslonden in gelijkvormigheid daaraan, is de hoogste volmaaktheid van den Christen hier beneden; en die dat heeft ontbreekt niets, want hij bezit alle dingen in Christus. Welke is dus de hoogste graad der genade, waartoe een ziel komen kan? Waar blonk ooit genade heerlijker dan in den Heere Jezus Christus? en toch, waar ontdekte zij zich te beter dan in den duisteren hof, aan het lijdende kruis? Was Jezus' menschelijke natuur niet te duidelijker met den Geest vervuld, en genade kennelijker in Hem verheerlijkt op Golgotha en Gethsémane, dan bij Zijne verheerlijking op Thabor? Alzoo is er in het hart des geloovigen meer genade kennelijk als hij onder de beproevingen en verzoeken uitroept: 'Uw wil geschiede,' en zich onderwerpt aan de roede van Zijnen Hemelschen Vader; dan wanneer hij zich koestert in de stralen van de Zon der Gerechtigheid. Hoe dikwijls misvatten wij deze zaak — verlangende naar de genieting, in plaats van te zien, dat de waarachtige genade ons onderworpen maakt aan den wille Gods, zoo wel in de vallei als op den berg.

IV. Doch wij komen tot ons laatste punt, hetwelk de groote sleutel van het geheel is, en waarbij ik niet lang behoef te verwijlen, het is: 'Acht het voor groote vreugde, mijne broeders! wanneer gij in velerlei verzoeken valt.' Ik stelde u heden als een rekenkundig voorstel voor, eene samenstelling — loopt die op en neder; en ziet hare uitkomst is: 'vreugde'. Neemt al uwe beproevingen, en stelt ze onder elkander, zet vervolgens al uwe verzoeken daaronder — en welke is hare geheele som? Slechts een woord van weinige letters, maar zeer waardig — 'vreugde'. Naar de berekening des Heiligen Geestes is de som van al uwe beproevingen en verzoeken — 'acht het voor groote vreugde!' Wat verborgene rekenkunde! Hoe ongelijk aan de cijfermethode der scholen! Hoe geheel anders ook in uitkomst dan de sommen op lei en notaboek, maar ook dan uwe berekening, wanneer gij ze een voor een zag, zonder het geheel te nemen! 'Acht het dan voor groote vreugde, mijne vrienden, wanneer gij in velerlei verzoeken valt,' wetende dat zij u losmaken van de wereld, Christus dierbaar maken en Zijne waarheid liefelijk, en u bekwamen voor de erve der heiligen in het licht.

Zijt gij voldaan met de oplossing van het voorstel? Kunt gij uwen naam onder de som teekenen, en zeggen het is bewezen en klaar, ik heb de proef ervan in mijn eigen binnenste?

AMEN.